

Súd: Okresný súd Vranov n/T
Spisová značka: 4Cr/1/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8813203792
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ružena Vašková
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2015:8813203792.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou samosudcom JUDr. Ruženou Vaškovou v právnej veci žalobcu: I. L., V. XX.X.XXXX, P. XXX/XX, XXX XX X. V. B., zastúpený: JUDr. Branislav Kahanec, advokát, Vajanského 33, 080 01 Prešov, proti žalovanému: Rapid life životá poisťovňa, a.s., IČO: 31 690 904, Garbiarska 2, 040 71 Košice, zastúpený: JUDr. Jaroslav Škapinec, zástupca na základe plnej moci, Slobody 5, 040 11 Košice, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, takto

rozhodol:

Súd zamieťa návrh žalovaného na prerušenie konania.

Súd zrušuje rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice sp.zn. 2C/3482/2012 zo dňa 19.1.2012 vydaný rozhodcom JUDr. Bohumirom Zaujecom.

Žalovaný je povinný uhradiť žalobcovi trovy konania vo výške 589,48 eur, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Žalobou doručenou súdu dňa 9.4.2013 sa žalobca domáhal, aby súd zrušil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, sp. zn. 2C/3482/2012, vydaný dňa 19.1.2012 a priznal mu náhradu trov konania. V žalobe uviedol, že medzi žalobcom a žalovaným bola uzavretá poisťná zmluva, v ktorej žalobca vystupoval ako spotrebiteľ. Žalobcovi bol doručený predmetný rozhodcovský rozsudok, ktorým bol zaviazaný zaplatiť žalovanému peňažnú sumu vo výške 102,90 eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur. Zo žalobného návrhu vyplýva, že žalovaný žalobcu pred doručením rozhodcovského rozsudku nikdy neupozornil na existenciu pohľadávky a nikto ho ani nevyzval na jej vysporiadanie. Žalovaný mal účelovým konaním uplatniť svoje domnelé právo formou rozhodcovského konania, kedy trovy konania pri istine 102,90 eur predstavujú sumu 276 eur. Žalobca uviedol, že ustanovenie 7a časti XVII Všeobecných zmluvných podmienok je neprimeranou zmluvnou podmienkou a teda je neplatné, preto žiada zrušiť rozhodcovský rozsudok.

Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Poukázal na skutočnosť, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný v skrátanom konaní, pričom prípadným včas podaným odporom zo strany navrhovateľa by došlo ku jeho automatickému zrušeniu a následnému konaniu rozhodcovského súdu, pričom všeobecný súd by nemal založenú príslušnosť v takom spore konať a rozhodovať. Taktiež uviedol, že žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Žalovaný poukázal na to, že Smernicu 93/13/EHS nie je možné aplikovať v uvedenom konaní, keďže smernice nie je voči občanom právne zaväzujúca a jej účinok je priamy len v tom

prípade, ak štát smernicu EÚ do svojho právneho poriadku neimplementoval pričom smernica zakladá práva občana a ak sa jedná o vertikálny vzťah občan a štát, pričom ani jedna z podmienok nie je v uvedenej smernici splnená. Smernica nemá horizontálny účinok a je záväzná len pre členské štáty, ktorým je určená a to iba čo do výsledku, ktorý má byť dosiahnutý. Forma a prostriedky akým spôsobom sa smernica do svojho právneho poriadku členského štátu zakomponuje sú ponechané na členskom štáte. Uviedol, že v zmysle bodu 19 smernice 93/13/EHS zmluvné podmienky v poisťných zmluvách nepodliehajú tejto smernici preto by rozhodcovská doložka uzavretá v spotrebiteľskej zmluve nemala podliehať súdnemu prieskumu, lebo je to v priamom rozpore so zámerom smernice. Čo sa týka ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka poukázal na nesprávny preklad smernice 93/13/EHS do slovenského jazyka a následného vypustenia vety zákonodarcom, ktorá by normu uvádzala do súladu so zámerom smernice, v dôsledku čoho dochádza k svojvoľným výkladom slovenských súdom a to tak, že posudzujú rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú bez ohľadu na jej znenie, teda neobstojí žiadna rozhodcovská doložka. Žalovaný uviedol, že správnym prekladom smernice je znenie „aby sa spory neriešili výhradne rozhodcovskými súdmi, na ktoré sa nevzťahujú právne predpisy“, pričom v podmienkach slovenského právneho poriadku nie je v skutočnosti možné uzavrieť takú rozhodcovskú doložku, ktorá by mohla účinne nútiť spotrebiteľa, aby svoje spory riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, pretože právomoc všeobecného súdu v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku nie je možné preniesť na rozhodcovský súd alebo inú orgán. V súvislosti so žalobcom namietanou neplatnosťou rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve žalovaný poukazuje aj na ustanovenie § 53 ods. 1 posledná veta O.Z., v zmysle ktorého platí, že dovoľené sú zmluvné dojednania, ktoré by inak predstavovali neprijateľné podmienky, ak sú individuálne dojednané. Ťažisko individuálneho dojednania podmienky spočíva v možnosti spotrebiteľa ovplyvniť podstatu podmienky. V slovenskom právnom poriadku absentuje právna norma pozitívne vymedzujúca obsah pojmu „individuálne dojednanie podmienky“ (t.j. čo možno považovať za skutkový dej subsumovateľný pod tento stručný text). Naproti tomu existuje pomerne bohatá a nesmieme divergentná judikatúra o tom, čo nie je „individuálne dojednaná podmienka“, svedčiaci o tom, že principiálne je dosiaľ tento pojem nevyjasnený. Čo teda možno subsumovať pod pojem „individuálne dojednanie podmienky“ v zmluvnom vzťahu, formuluje pomerne robustný dokument európskeho formátu a to „Princípy európskeho zmluvného práva“ (PECL). Pri výklade pojmu „individuálne dojednanie podmienky“ je teda vzhľadom na povinnosť ex offio eurokonformného výkladu právnych noriem nutné zo strany súdu rešpektovať uvedené rozhodnutie ESD a následkom toho aj PECL resp. v ňom definovaný výklad pojmu, ktorý v našom právnom poriadku vlastný výklad nemá. Postup individuálneho dojednávania rozhodcovskej doložky podľa kritérií PECL bol v okolnostiach prípadu dodržaný. Žalobca mal preukázateľne možnosť podmienku (rozhodcovskú doložku) prijať, modifikovať alebo ju odmietnuť, a to bez toho, aby bol tým samotný zmluvný vzťah - poistenie - negatívne ovplyvnený. Žalobca neviazal uzavretie poistenia na podpis rozhodcovskej doložky. Žalobca poukázal na správny postup kontraktácie rozhodcovskej zmluvy z pohľadu spotrebiteľského práva, ktorý popisuje Najvyšší súd SR v rozhodnutí pod sp. zn. 6 M Cdo 9/2012. Presne v intenciách rozhodnutia 6M Cdo 9/2012 žalovaný postupoval. Toto rozhodnutie je meritórnym a nie procesným rozhodnutím. Ústavne je neprípustné, aby súd ad hoc vytváral právne normy, resp. existujúce dopĺňal, na základe čoho si vytvorí účelovú právnu normu, pričom následnou subsumáciou nedostatočne zisteného skutkového stavu pod túto „dotvorenú právnu normu“ súd dospeje k záveru, že táto ad hoc súdom vytvorená právna norma bola dodávateľom porušená. Žalobca bol v čase uzatvárania poisťnej zmluvy, tak ako to žalovaný uvádza nižšie, preukázateľne informovaný o tom, čo obnáša mimosúdne riešenie sporov podľa zák. č. 244/2002 Z. z., a to zo strany sprostredkovateľa poistenia postupom podľa zák. č. 340/2005 Z. z. o sprostredkovaní poistenia, o čom svedčí „Záznam o požiadavkách a potrebách klienta“ (ďalej aj „Záznam“) podpísaný žalobcom a sprostredkovateľom poistenia (nie zamestnancom poisťovne). Žalovaný považuje rozhodcovskú doložku za individuálne dohodnutú, keďže bola osobitne dojednaná a výrazne oddelená od ostatného textu všeobecných poisťných podmienok. To či ide o individuálne dojednanie napadnutej rozhodcovskej doložky má súd posúdiť s prihliadnutím na celý proces uzatvárania poisťnej zmluvy č. 442559007, pričom pre jeho posúdenie je relevantný jedine zákona č. 340/2005 Z.z. o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia. Poukázal na povinnosť sprostredkovateľa poistenia vyplývajúcu zo zákona, v zmysle ktorej pred uzavretím poisťnej zmluvy je sprostredkovateľ poistenia povinný klientovi oznámiť osobitné predpisy upravujúce mimosúdne vyrovnanie sporov vyplývajúcich zo sprostredkovania poistenia. Žalovaný už v dôsledku tohto zákonného príkazu nepochyboval o tom, že ak klient podpísal „Záznam o potrebách klienta“ ako aj zmluvné dojednania obsahujúce rozhodcovskú doložku, konal tak navrhovateľ ako klient zákonným spôsobom poučený a informovaný o mimosúdnom riešení sporov. Uviedol, že ak súd

pri vykonávaní dokazovania vo veci vynechá posúdenie súladnosti sprostredkovateľa so zákonom č. 340/2005 Z.z. išlo by o hrubé a zámerné porušovanie práva žalovaného na spravodlivý proces. Poukázal na skutočnosť, že žalovaný so žalobcom nič osobne nedojednával, žalovaný iba akceptoval písomné prejavy vôle vyhotovené žalobcom a sprostredkovateľom poistenia. V súvislosti s informačným pohovorom s klientom, t. j. ešte pred rozhodnutím žalobcu, či vôbec uzavrie so sprostredkovateľom poistnú zmluvu, musel sprostredkovateľ položiť klientovi 3 otázky a to, či navrhovateľ potrebuje ešte nejaké vysvetlenie, doplnenie informácie na ktoré klient odpovedal nie, či navrhovateľ chce v rámci poistenia ešte niečo dojednať, zameniť, doplniť na čo klient odpovedal nie, či klient chce a keď áno, tak kedy, uzavrieť písomnú zmluvu s obsahom zaznamenaným v doloženom Zázname. Zo Záznamu o potrebách klienta vyplýva, že bol dostatočne informovaný o tom, čo mimosúdne riešenie sporov, a to konkrétne formou rozhodcovského konania podľa zákona č. 244/2002 Z.z. znamená, a to najmä v nadväznosti na ustanovenia § 10 ods. 13 písm. e) zákona č. 340/2005 Z.z. a § 2 ods. 1 zákona č. 1/1993 Z.z. a to v rozsahu, ktorý vtedy sám považoval za dostatočný. To, že ide o osobitné dojednanie graficky a významovo potvrdzuje aj to, že na platnosť tohto dojednania bolo potrebné, aby sa aj sprostredkovateľ poistenia podpísal priamo pod ustanovenia osobitných dojednaní, pretože dojednanie predpokladá z doslovného významu minimálne dve strany a sprostredkovateľ reprezentoval pri tomto právnom úkone poisťovňu ako druhú stranu dojednania. Z uvedeného jasne a nespochybniteľne vyplýva, že „Osobitné zmluvné dojednanie“ žalobca podpísať nemusel, a to bez toho, aby to malo vplyv na jeho práva a povinnosti vyplývajúce z poistnej zmluvy resp. zo Všeobecných poistných podmienok. V prípade nepodpísania týchto osobitných zmluvných dojednaní žalobcom by platná rozhodcovská doložka nebola vôbec vznikla. Rozhodujúce však je, že žalobca mal reálnu možnosť vylúčiť aplikáciu danej zmluvnej podmienky, a tým sa dosiahla podstata individuálnosti tohto dojednania smerujúca k ochrane spotrebiteľa.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobou a jej prílohami, a to rozhodcovským rozsudkom sp. zn. 2C/3482/2012, návrhom na začatie konania o zaplatenie 102,90 eur a návrhom na splátkový kalendár, návrhom na uzatvorenie poistnej zmluvy a pripoistením zo dňa 27.7.2007, časťou VPP platných od 21.5.2007. Ďalej súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s písomným podaním žalovaného zo dňa 26.3.2014 a 20.1.2015 spolu s prílohami, kópiou spisu Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 2C/3485/2012 a v ňom aj Príručkou obchodnej služby, Oznamením o zániku poistenia zo dňa 2.12.2009, Rokovacím poriadkom Arbitrážneho súdu Košice v znení účinnom od 10.3.2011, výpoveďou žalobkyne, prednesom právneho zástupcu žalovaného, prednesom právneho zástupcu žalobcu a zistil nasledovný skutkový stav:

Medzi žalobcom a žalovaným bola dňa 27.7.2007 pod č. 7425591007 uzavretá poistná zmluva. Pri uzatvorení zmluvy žalobca podpísal vyhlásenie, že bol oboznámený so všeobecnými poistnými podmienkami pre životné poistenie žalovaného, ktoré sú súčasťou zmluvy. Súčasťou všeobecných poistných podmienok sú aj Osobitné zmluvné dojednanie k poistnej zmluve č. 4425591007, podľa ktorých žalobca so žalovaným okrem iného vyjadrili svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti týchto všeobecných podmienok s tým, že toto ustanovenie chápu ako rozhodcovskú doložku (bod 2 Osobitných zmluvných dojednaní). Osobitné zmluvné dojednanie žalobca podpísal dňa 27.7.2007.

Listom zo dňa 02.12.2009 žalovaný žalobcovi oznámil zánik poistenia z dôvodu žiadosti žalobcu doručenému žalovanému 01.12.2009. V oznámení je uvedené, že zostatok dlžného poistného predstavuje sumu -80,24 eur ako preplatok, ktorý mal byť žalobcovi vyplatený do 14 po zániku poistenia.

Pod sp. zn. 2C/3482/2012 vydal dňa 19.1.2012 Arbitrážny súd Košice konajúci bez nariadenia pojednávania prostredníctvom rozhodcu JUDr. Bohumíra Zaujeca vo veci Rapid life životná poisťovňa a. s., IČO: 31 690 904 ako žalobcu proti I. L., V.. XX.X.XXXX ako žalovanému rozhodcovský rozsudok, ktorým mu uložil zaplatiť žalobcovi peňažnú sumu vo výške 102,90 eura a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur. Z odôvodnenia rozhodcovského rozsudku vyplýva, že suma, ktorú mal žalobca spoločnosti Rapid life životná poisťovňa a. s. zaplatiť je pohľadávkou, ktorá vznikla z poistenia uzatvoreného 27.7.2007 poistnou zmluvou č. 4425590007. Trovy konania sú vo výške 276 eur a tieto

vyplývajú z položky 8 Sadzobníka trov rozhodcovského konania. V rozsudku bol žalobca (tam žalovaný) poučený o tom, že voči rozhodcovskému rozsudku je možné podať opravný prostriedok, odpor, a to v lehote 5 dní od doručenia rozhodcovského rozsudku, pričom podmienkou prihladenia na odpor je zaplatenie poplatku za podanie odporu vo výške 72 eur. Rozhodcovský rozsudok bol žalobcovi (tam žalovanému) doručený 12.3.2013, čo je zrejmé z doručienky, ktorá je obsahom spisu rozhodcovského súdu.

Z písomného vyjadrenia žalovaného zo dňa 26.3.2014 vyplýva, že namieta:

1. nesplnenie poplatkovej povinnosti žalobcom napriek jasnému zneniu zákona porušuje rovnosť účastníkov v súdnom konaní,

2. predmetom konania je rozhodcovský rozsudok o nároku z poisťnej zmluvy. Poisťné zmluvy sú podľa 19-tého odôvodnenia Smernice 93/13/EHS výnimočne tým, že hodnoteniu z pohľadu spotrebiteľského práva nepodliehajú tie podmienky, ktoré sa berú do úvahy pri výpočte poisťného. Čo sa berie do úvahy pri výpočte poisťného je otázkou odbornou. Keďže Národná banka Slovenska dohliada na výpočty poisťného, je v tejto oblasti odborníkom. Podľa odborného vyjadrenia NBS dohoda o rozhodcovskom konaní v Životnom poistení osôb vstupuje do výpočtu poisťného tým, že ovplyvňuje inkasné gama náklady ako jednu zo zložiek poisťného. To znamená, že dohoda o rozhodcovskom konaní v poisťnej zmluve nespadá pod kontrolu spotrebiteľského práva,

3. žalovaný vytvoril také predpoklady, aby rozhodcovská doložka v jeho poisťných zmluvách bola dohodnutá individuálne, ak sa tak žalobca rozhodne. Žalobca mohol poistenie uzavrieť aj bez rozhodcovskej doložky, avšak tak neučinil, ale pre svoj prípad si individuálne zvolil podpis rozhodcovskej doložky, i keď bol na mimosúdne riešenie sporov, zák. č. 244/2002 a časť XV. VPP vyslovene osobou odlišnou od žalovaného pred uzavretím poistenia upozornený. Rozhodcovská doložka, ktorá bola základom pre napadnutý rozhodcovský rozsudok, bola individuálne dojednaná,

4. rozhodcovská doložka, ktorá bola základom pre napadnutý rozhodcovský rozsudok nespôsobuje žiadnu značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa, pretože svojím obsahom nepriznáva žalovanému viac práv, ako žalobcovi. V rozhodcovskom konaní majú účastníci rovné postavenie. K záveru o značnej nerovnováhe a teda o neprijateľnosti zmluvnej podmienky možno dôjsť iba na základe vykonania poctivého testu primeranosti podmienky,

5. poisťná zmluva má osobitné postavenie medzi inými spotrebiteľskými zmluvami tým, že jej Smernica 93/13/EHS udeľuje výnimku (19-te odôvodnenie Smernice). Osobitným a odlišným od iných dodávateľov je aj skutkový dej, akým došlo ku uzatvoreniu poisťnej zmluvy a rozhodcovskej doložky, a to najmä účasť tretieho licencovaného subjektu (sprostredkovateľ poistenia) a rad predzmluvných informačných povinností včítane zo zákona povinného upozornenia žalobcu na mimosúdne riešenie sporov. Osobitosti tohto prípadu a špecifické skutkové okolnosti, najmä Záznam o požiadavkách a potrebách žalobcu žalobcom vlastnoručne podpísaný (§ 35 ods. 2 O. z.), opodstatňujú iný postup a závery súdu, ako v prípadoch, ak sa zmluva podpisuje chvatne, bez sprostredkovateľa vo vidine rýchleho zisku pôžičky,

6. žalovaný konal v dobrej viere a dobrá viera je hodná súdnej ochrany. Vychádzal z toho, že obsah Záznamu verne a pravdivo popisuje priebeh kontraktácie, ktorej sa žalovaný nezúčastnil. Žalovaný dodržal, na čo sa zaviazal. Poisťnú zmluvu porušil žalovaný. Ak proces kontraktácie neprebehol tak, ako je zachytený v Zázname, potom túto listinu nemal žalobca podpísať. Ak Záznam žalobca podpísal a proces kontraktácie prebehol inak, ako je zachytený v Zázname, potom žalobca podpisom potvrdil nepravdivú listinu, a preto zjavne konal v zlom úmysle. Preto si nezasluhuje žiadnu súdnu ochranu pred následkami svojho konania.

7. zákon č. 340/2005 Z. z. je špecifickým zákonom, ktorý najmä svojim § 10 (na rozdiel od iných dodávateľsko - spotrebiteľských vzťahov) vytvára pri uzavieraní poisťných zmlúv dostatočný inštitucionálny rámec, ktorý garantuje práva spotrebiteľa pri uzavieraní poistenia. Už samotná aplikácia tohto zákona je ochranou záujmov spotrebiteľa. Preto pokiaľ proces kontraktácia prebehol špecifickým zákonom regulovaným postupom v súlade s týmto zákonom, o čom svedčí listinný dôkaz, ktorým je Záznam, potom je nutné všetky námietky žalobcu vyhodnotiť ako nevierohodné, pretože tento Záznam

(v kontexte zák. č. 340/2005 Z. z.) preukazuje, že sú nepravdivé. Na základe hore uvedeného žalovaný žiada, aby súd žalobu v plnom rozsahu zamietol ako bezdôvodnú.

Žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu uviedol, že trvá na podanom návrhu, keďže má za to, že podaný návrh je dôvodný. Poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 4C 121/2013 ako aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 6Cdo 1/2012, 4Cdo 41/2012, 6MCdo 9/2012. Zároveň uviedol, že poukazuje na spôsob, akým bola zmluva uzatvorená a to, že žalovaný nemal vedomosť o význame rozhodcovskej doložky, nebolo mu vysvetlené čo tento pojem obnáša, preto takéto konanie považuje za nekalú praktiku.

Právny zástupca žalovaného vo svojom prednese uviedol, že žalovaný navrhuje žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Dôvodom, pre ktorý žalobca podal žalobu a vlastne jediným ustanovením, ktoré je označené v žalobe je § 40 ods. 1 písm. j) Zákona o rozhodcovskom konaní. Ide o dôvod zrušenia rozhodcovského rozsudku pre porušenie práv spotrebiteľa vyplývajúcich z osobitných zákonov na ochranu spotrebiteľa. Žalovaná strane nesúhlasí s tým, že by v základnom rozhodcovskom konaní bolo akýmkoľvek spôsobom porušené akékoľvek osobité právo spotrebiteľa. Žalobca mal v základnom konaní obdobné postavenie ako mal každý účastník konania v prípade skráteného konanie pred všeobecným súdom. Pokiaľ ide o argumentáciu právneho zástupcu žalobcu s poukazom na rozhodnutia ktoré citoval právny zástupca poprel, že by išlo o skutkovo podobné prípady, pretože žalovaná používala viacero modifikácií rozhodcovských doložiek. Čo sa týka rozhodnutia Najvyššieho súdu 6Cdo 1/2012 toto rozhodnutie bolo napadnuté ústavnou sťažnosťou, doteraz vec nebola rozhodnutá. Vo svojom prednese poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci C 342/2013. Ide podľa názoru právneho zástupcu žalovaného o významné rozhodnutie vo veci Raiffeisen bank. Podstatou tohto rozhodnutia sú tri závažne veci a to, že rozhodcovská doložka v spotrebiteľskej zmluve nie je a priori neprijateľná, rozhodcovská doložka ktorá nebráni podať žalobu o zrušení rozhodcovského rozsudku nemôže byť neprijateľná a nesplnenie informačných povinností v tej zmluvnej fáze nemá vplyv na to, či je rozhodcovská doložka prijateľná.

Podľa ustanovenia § 52 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy (27.7.2007) sa za spotrebiteľské zmluvy považovali kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v 8. časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Na uvedený právny vzťah je totiž potrebné aplikovať zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa účinný od 1.7.2007 a vychádzať pritom z ustanovenia § 3 ods. 3, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, ktorými sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzatvárajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje; aj na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Nepochybne poisťná zmluva uzavretá medzi účastníkmi je teda spotrebiteľskou zmluvou v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom tento výklad je v súlade aj s komunitárnou úpravou ochrany spotrebiteľa v zmysle smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

Pri závere o tom, že spornú zmluvu je potrebné považovať za spotrebiteľskú zmluvu, je potrebné na ňu aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka.

V zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka).

Podľa § 53 ods. 4 citovaného zákona neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Ako vyplýva z § 54 ods. 1, ods. 2 zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Ako vyplýva § 1 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní účinného v čase vydania rozhodcovského rozsudku v rozhodcovskom konaní možno rozhodovať len spory, ktoré účastníci konania pred súdom môžu skončiť súdnym zmierom.

V zmysle § 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak

- a) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania (§ 1 ods. 3),
- b) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, o ktorej už predtým právoplatne rozhodol súd alebo sa o nej právoplatne rozhodlo v inom rozhodcovskom konaní,
- c) jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy,
- d) sa rozhodlo o veci, na ktorú sa rozhodcovská zmluva nevzťahovala, a účastník rozhodcovského konania túto okolnosť v rozhodcovskom konaní namietal,
- e) účastník rozhodcovského konania, ktorý musí byť zastúpený zákonným zástupcom, nebol takto zastúpený alebo v mene účastníka rozhodcovského konania vystupovala osoba, ktorá nebola na to splnomocnená a jej úkony neboli ani dodatočne schválené,
- f) sa na vydaní rozhodcovského rozsudku zúčastnil rozhodca, ktorý bol rozhodnutím podľa § 9 vylúčený pre predpojatosť alebo ktorého vylúčenie účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť,
- g) bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17),
- h) sú dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného zákona, 14) alebo
- i) bol rozhodcovský rozsudok ovplyvnený trestným činom rozhodcu, účastníkov konania alebo znalca, za ktorý bol právoplatne odsúdený,
- j) pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.13a)

Podľa § 17 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní účastníci rozhodcovského konania majú v rozhodcovskom konaní rovné postavenie. Každému účastníkovi rozhodcovského konania sa má poskytnúť rovnaká možnosť na uplatnenie jeho práv a na ich ochranu.

Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmlúv a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné a preto neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou.

Ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka sa týka iba podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné. Ide o podmienky, ktoré sú nečestné, neslušné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa a preto ich použitie zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou. Vyjadruje snahu, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Je potrebné dodať, že spotrebiteľ z povahy veci v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu nemá možnosť, či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Ide teda o zákonný zákaz používania neprijateľných podmienok, ktoré vyvolá právoplatné súdne rozhodnutie a dodávateľ je povinný zdržať sa ich používania. Ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemezí.

Súd v danej súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že Slovenská republika ako člen Európskej únie je povinná plniť záväzky vyplývajúce z tohto členstva. Členské štáty Únie sú povinné zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ďalej len „smernica“).

Dôležitým rozhodnutím je rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Océano Grupo Editorial SA a Rocío Murciano Quintero (C-240/98) a medzi Salvat Editores SA a José M. Sánchez Alcón Prades a spol., spojené prípady C-240/98 a C-244/98, z ktorého je zrejmá aj obligatornosť zásahu súdu proti nekalej podmienke: „Cieľ Článku 6 Smernice, ktorý od členských štátov vyžaduje stanoviť, že nečestné podmienky nie sú pre spotrebiteľa zaväzujúce, by sa nedosiahol, keby bol spotrebiteľ sám povinný vystúpiť proti nečestnej povahe takých podmienok. V sporoch, kde zahrnuté sumy sú často obmedzené, môžu byť právnické poplatky vyššie než vložená čiastka, čo môže spotrebiteľa odradiť, aby napadol použitie nečestnej podmienky. V počte členských štátov procedurálne predpisy umožňujú jednotlivcom brániť sa v takých konaniach a je reálne riziko, že spotrebiteľ kvôli neznalosti práva nespochybní podmienku prednesenú proti nemu. Z toho vyplýva, že účinná ochrana spotrebiteľa sa môže dosiahnuť, len ak národný súd prehlási, že má právomoc zhodnotiť podmienky tohto druhu na svoj vlastný návrh“.

Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení a z hodnotenia v konaní vykonaných dôkazov je súd toho názoru, že žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku bola podaná dôvodne. Žalobca sa žalobným návrhom domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku. Žalobný návrh podala na súde v zákonom stanovenej 30-dňovej lehote. Rozhodcovský rozsudok bol žalobcovi doručený 12.3.2013, žalobu na súde podal včas dňa 9.4.2013.

Občianske súdne konanie je ovládané zásadou iura novit curia (práva pozná súd). Účastníci konania nie sú povinní uplatnený nárok, ani obranu proti nemu, právne kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia veci je vecou súdu. Musia ale uviesť rozhodné skutočnosti, ktoré umožnia súdu, aby uplatnený nárok alebo obranu proti nemu právne kvalifikoval. Súd tak skúma, či tvrdené skutočnosti možno podriadiť pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z dispozície tejto právnej normy bolo možné vyvodiť

plnenie, prípadne určiť, či tu žalobcom požadovaný právny vzťah alebo právo je alebo nie je alebo potvrdiť také skutočnosti, ktoré bránia tomu, aby bolo žalobe vyhovené. Ak účastník uvedie rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzuje ním tvrdený nárok alebo obranu proti nemu, ale s týmito skutočnosťami spája nesprávne právne následky, nie je súd viazaný právnym názorom účastníka a je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú. (uznesenie Najvyššieho súdu zo dňa 22. 09. 2010, sp. zn. 5 Cdo 196/2009)

Požiadavka ustanovenia § 79 ods. 1 vety druhej OSP, aby zo žaloby vyplývalo, čoho sa žalobca domáha, neznamena, že by žalobca bol povinný urobiť súdu návrh na znenie výroku jeho rozsudku. Ak žalobca označil v žalobe presne, určite a zrozumiteľne povinnosť, ktorá má byť žalovanému uložená rozhodnutím súdu alebo spôsob určenia právneho vzťahu, práva alebo právnej skutočnosti, súd nepostupuje v rozpore so zákonom, ak použitím iných slov vyjadrí vo výroku svojho rozhodnutia rovnaké práva a povinnosti, ktorých sa žalobca domáhal. Iba súd rozhoduje o tom, ako bude formulovaný výrok jeho rozhodnutia; prípadným návrhom žalobcu na znenie výroku rozhodnutia pritom nie je viazaný. Pri formulácii výroku rozhodnutia súd musí dbať, aby vyjadroval (z obsahového hľadiska) to, čoho sa žalobca žalobou skutočne domáhal. (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. 9. 2010, sp. zn. 5 Cdo 254/2009)

Žalobca v žalobe vymedzil, že sa domáha zrušenia predmetného rozhodcovského rozsudku a to z dôvodov podľa § 40 ods. 1 písm. j). Dôvody zrušenia rozhodcovského rozsudku teda uviedol v zákonnej 30-dňovej lehote.

Poistná zmluva zo dňa 27.7.2007 č. 44255900070 uzatvorená medzi účastníkmi konania je spotrebiteľskou zmluvou podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Zo zmluvy je zrejmé, že žalovaný konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a žalobca bol spotrebiteľom, keďže zmluvu uzavrel ako fyzická osoba a pri jej uzatvorení nekonal v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Pre spotrebiteľské zmluvy je charakteristické, že sa jedná o zmluvy, ktoré sú uzatvárané opakovane s veľkým počtom zákazníkov, pričom návrhy týchto zmlúv sú pripravené na vopred predtlačenej tlačivách a spotrebiteľ nemá možnosť meniť obsah takto navrhnutých zmlúv.

Uvedené sa týka aj prejednáwanej veci, pretože poisťná zmluva bola vyplnená na vopred pripravenom predtlačenej tlačive žalovaného a s pripraveným znením bola žalobcovi predložená na podpis.

Občiansky zákonník účinný od 1.1.2008 za neprijateľnú podmienku v ustanovení § 53 ods. 4 písm. r) považuje aj dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Na iné vyhodnotenie takejto neprijateľnej podmienky nie je dôvod ani u zmlúv uzatvorených pred 31.12.2007. Občiansky zákonník účinný do 31.12.2007 len demonštratívne menoval niektoré neprijateľné podmienky, a teda charakter neprijateľných podmienok mohli mať aj iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v ust. § 53 vždy spájal sankciu neplatnosti. Rozhodcovskú doložku v predmetnej veci si žalobca osobitne nevyjednal, nakoľko táto splývala s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo sa podrobiť všeobecným obchodným podmienkam a teda aj rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom.

Žalovaný je toho názoru, že rozhodcovská doložka bola dojednaná individuálne, čo má byť preukázané tým, že je upravená v Osobitných zmluvných dojednaniach, ktoré žalobca podpísal osobitne a osobitne podpísal aj všeobecné podmienky žalovaného.

Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa

vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. marca 2013, sp. zn. 6 Cdo 217/2012)

Kým rešpektovanie princípu „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa (poskytovateľa, podnikateľa) treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov reality praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka na podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov (akým je v danej veci zákon o bankách) zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti, mu nemôže byť na ujmu. (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. januára 2013, sp. zn. 6 M Cdo 9/2012)

V danom prípade bolo potrebné posúdiť, či Osobitné zmluvné dojednania podpísané žalobcom možno považovať za individuálne dohodnuté, v takom prípade by rozhodcovská doložka bola uzavretá platne.

Z vykonaných dôkazov mal súd za jednoznačne preukázané, že rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná. Individuálnym dojednaním nebolo podpísanie Osobitných zmluvných dojednaní ako súčasť všeobecných podmienok žalovaného a individuálnosť dojednania nevyplýva ani z toho, že v tlačive o záznamoch a potrebách klienta je vopred predformulovaná všeobecná informácia o možnosti riešiť spory v rozhodcovskom konaní. Vzhľadom na uvedené je podľa názoru súdu nesporné, že v rámci rozhodcovského konania boli pri rozhodovaní porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách v Občianskom zákonníku, konkrétne ustanovenia § 53 ods. 4 - neprihliadnutie rozhodcovského súdu na neprijateľnú zmluvnú podmienku, porušená bola taktiež zásada rovnosti účastníkov (§ 40 ods. 1 písm. g) zákona č. 244/2002 Z. z.), a to už pri výbere rozhodcu. Z uvedených dôvodov súd žalobe na základe ustanovenia § 40 ods. 1 písm. j) zákona č. 244/2002 Z. z. vyhovel a rozhodcovský rozsudok, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, zrušil.

Možno teda prijať záver, že ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah (čo je aj tento prípad) nemôže ísť o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku. Súd poukazuje na to, že spotrebiteľ podpísal rozhodcovskú doložku, pretože inú možnosť nemal, pokiaľ chcel uzatvoriť poisťnú zmluvu. Z doložky nevyplýva, že by bol informovaný o rozdieloch medzi súdnym a rozhodcovským konaním, o rokovanom poriadku rozhodcovského súdu a pod. Princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) ustupuje dôležitejšiemu princípu a to ochrane spotrebiteľa.

V tejto súvislosti možno poukázať aj na Nález Ústavného súdu ČR IV. ÚS 2735/11 zo dňa 3.4.2012, v ktorom sa zdôrazňuje, že právo na zákonného sudcu zaručené v čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd sa primerane vzťahuje aj na rozhodcovské konanie. Ak sa výber rozhodcu neurčil podľa transparentných pravidiel, nemôže byť akceptovateľný ani výsledok tohto rozhodovania.

Nemožno súhlasiť s názorom žalovaného, že v predmetnej veci sa zabezpečilo individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky, čo by znamenalo, že ak aj ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskom vzťahu, pri jej individuálnom dojednaní je potrebné túto rešpektovať.

Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. 3Cdo 1/2012, 5Cdo 61/2012, 6Cdo 13/2013) sa vysporiadala aj s touto právnou situáciou týkajúcou sa osobitného zmluvného dojednania v rámci Všeobecných zmluvných podmienok, ktoré sú súčasťou spotrebiteľskej zmluvy a konštatovala, že ani takto formulovaná časť Všeobecných obchodných podmienok nemá charakter individuálne dojednanej zmluvnej podmienky.

Časti záverečných ustanovení Všeobecných poistných podmienok v predmetnej zmluve uzavretej medzi účastníkmi, ktorá je označená ako Osobitné zmluvné dojednania, nemožno prisúdiť charakter individuálne dojednanej zmluvnej podmienky, nakoľko táto časť napriek jej názvu ako Osobitné zmluvné dojednania, je súčasťou Všeobecných poistných podmienok, tvorí jednoliaty celok tohto právneho dokumentu a táto časť je vyhotovená v predtlačenej formulárovej forme, čo vylučuje záver o individuálnom dojednaní takejto zmluvnej podmienky a o náležitom poučení a informovaní žalobkyne ako spotrebiteľa o právnych dôsledkoch takejto dojednanej zmluvnej podmienky.

Vzhľadom na skutočnosť, že tzv. Osobitné zmluvné dojednania sú súčasťou Všeobecných poistných podmienok a súčasťou uzavretej poistnej zmluvy, je vylúčené prijať záver o náležite osobitne dojednanej zmluvnej podmienke.

Pri posudzovaní spotrebiteľských zmlúv je potrebné si uvedomiť, že nie je dôležité to, že spotrebiteľ zmluvu podpísal a s podmienkami zmluvy súhlasil. Ustanovenia zmluvných podmienok, ktoré sú formulárove predtlačené a neumožňujú jednoznačne slabšej strane (spotrebiteľovi) ich modifikáciu, predstavujú možnosť vyvolania nepriaznivých následkov na strane spotrebiteľa (Nález Ústavného súdu ČR III. ÚS 562/12 zo dňa 24.10.2013, I. ÚS 199/11). Tento uhol pohľadu spočívajúci v rozhodujúcom princípe a to princípe ochrany práva spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany je rozhodujúci pri spotrebiteľských právnych vzťahoch.

So zreteľom na to, priaznivejšie rozhodnutie pre žalovaného v tomto konaní a iný právny záver týkajúci sa charakteristiky právneho vzťahu medzi účastníkmi a dôsledkov, ktoré z toho vyplývajú, nemôže prívodiť ani záznam sprostredkovateľa poistenia o požiadavkách a potrebách klienta zo dňa 27.7.2007. Taktiež ide iba o predtlačенý formulár, ktorý obsahuje časť o sťažnostiach na vykonávanie sprostredkovania poistenia sprostredkovateľom poistenia a v jej rámci informáciu, že na mimosúdne vyrovnanie možno využiť inštitút rozhodcovského konania v zmysle zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní a všeobecných poistných podmienok platných od 01.01.2007 (časť XV.). Táto informácia je dokonca zavádzajúca, nakoľko odkazuje na Všeobecné poistné podmienky žalovaného (najmä na časť XV.), kde je dojednaná výlučná právomoc rozhodcovského súdu pre riešenie sporov medzi účastníkmi predmetného poistného vzťahu. Tento záznam o požiadavkách a potrebách klienta nemá charakter individuálne dojednanej rozhodcovskej doložky.

V predmetnej veci došlo k porušeniu ustanovenia § 40 ods. 1 písm. g), j) zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, nakoľko formuláciou rozhodcovskej doložky došlo k porušeniu zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania práve so zreteľom na to, že táto rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná so spotrebiteľom a vylučuje spotrebiteľa z možnosti obrátiť sa so svojimi nárokmi aj na všeobecný súd. Navyiac, v zmysle písm. j) citovaného zákona, pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu spotrebiteľa a to § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka.

Rozhodcovský súd sa tiež v rozsudku vôbec nezaoberal dôvodnosťou samotného nároku žalovaného na akýsi dlh v sume 102,90 eur, ktorý by mali predstavovať náklady poisťovne na uzavretie poistenia v zmysle časti XVII Všeobecných poistných podmienok. V rozhodcovskom rozsudku sa iba sucho konštatuje, že „v spore ide o peňažnú pohľadávku, ktorej dôvodnosť vyplýva z predložených listín a zo skutočností tvrdených žalobcom“.

Súd poukazuje na skutočnosť, že znenie časti XVII. ods. 7a VPP, podľa ktorého podpisom zmluvy mala žalobcovi vzniknúť osobitná povinnosť voči poisťovni na uhradenie vyplatenej províznej odmeny za sprostredkovanie príslušnej poistnej zmluvy, ktorá mala byť vypořiadaná pri ukončení poistného vzťahu, vytvára značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach na strane žalobcu ako spotrebiteľa. Z tohto ustanovenia nie je zrejmé, o akú odmenu a v akej výške pôjde, je nejasne formulované a pre spotrebiteľa nezrozumiteľné. Ustanovenie sa javí byť v rozpore s dobrými mravmi a neprijateľnou zmluvnou podmienkou, čím sa však rozhodcovský súd nezaoberal. Vyššie spomínaným postupom v

zmysle § 40 ods. 1 písm. j) zákona o rozhodcovskom konaní, boli pri rozhodovaní porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu spotrebiteľa

Zároveň v predmetnom rozhodcovskom konaní išlo o obdobu skráteného konania, ktoré pozná aj Občiansky súdny poriadok. Ustanovenie § 172 Občianskeho súdneho poriadku účinného ku dňu vydania rozhodcovského rozsudku (19.1.2012) už však bolo doplnené o ods. 9, podľa ktorého ak sa uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy zo spotrebiteľskej zmluvy a odporcom je spotrebiteľ, súd nevydá platobný rozkaz, ak zmluva obsahuje neprijateľné podmienky. Rozhodcovský rozsudok je tak v časti odôvodnenia nároku v sume 102,90 eur nepreskúmateľný. Celý uvedený proces je možné považovať iba za snahu obísť ustanovenia o ochrane spotrebiteľa, na ktoré je všeobecný súd povinný prihliadať z úradnej moci. Pokiaľ ide o nárok na trovy konania priznané rozhodcovským rozsudkom, tieto sú zjavne neprimerané pohľadávke. Podľa ust. § 150 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku účinného ku dňu vydania rozhodcovského rozsudku, ak sú trovy konania v drobných sporoch neprimerané voči pohľadávke, môže ich súd nepriznať alebo znížiť. V danom prípade by pri pohľadávke 102,90 eur všeobecný súd aplikoval vyššie cit. ustanovenie a priznal znížil by žalovanému trovy konania, nakoľko trovy konania v sume 276 eur takmer trojnásobne prevyšujú uplatnenú pohľadávku a sú zjavne neprimerané voči tejto pohľadávke. Aj v uvedenej časti tak boli predmetným rozhodcovským rozsudkom porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu spotrebiteľa, konkrétne procesné predpisy slúžiace ochrane práv spotrebiteľa. Za ďalšie porušenia práv spotrebiteľa súd považuje extrémne krátku lehotu (5 dní) na podanie odporu proti rozhodcovskému rozsudku. Občiansky súdny poriadok poskytuje lehotu 15 dňovú aj to za predpokladu, že by vôbec došlo k vydaniu platobného rozkazu.

Za závažné porušenie predpisov na ochranu práv spotrebiteľa súd považuje aj spoplatnenie podania odporu sumou 72,- eur. Spotrebiteľ brániaci svoje práva by tak musel aj napriek ust. § 4 ods. 2 písm. za) zákona o súdnych poplatkoch účinného v čase vydania rozhodcovského rozsudku zaplatiť súdny poplatok za odpor, hoci v konaní pred všeobecným súdom by takúto povinnosť nemal. Citované ustanovenie totiž oslobodzuje spotrebiteľa domáhajúceho sa ochrany svojho práva od súdneho poplatku.

Oslobodenie spotrebiteľa sa nevzťahuje len na prípady, kedy je spotrebiteľ v pozícii žalobcu. Oslobodenie sa týka aj prípadov, kedy spotrebiteľ uplatňuje spoje práva v pozícii žalovaného, napríklad formou odporu proti platobnému rozkazu, odporu proti rozkazu na plnenie, námietok proti exekúcii, žaloby na zrušenie rozhodcovského rozsudku atď. V pochybnostiach pri aplikácii zákona o súdnych poplatkoch musí byť uprednostnený ten výklad, ktorý je v prospech poplatníka (NS SR sp. zn. 4 Cdo/268/2005), preto je spotrebiteľ oslobodený vo všetkých konaniach, v ktorých požíva status spotrebiteľa, kedy druhou stranou sporu je podnikateľ - dodávateľ a spor vyplýva zo spotrebiteľskej zmluvy.

Procesný úkon - odvolanie proti rozsudku prvostupňového súdu, ktoré podal odporca ako spotrebiteľ, je možné považovať za úkon, ktorým sa domáha ochrany svojho práva spotrebiteľa zo zmluvy o preprave osôb, a preto sa naňho vzťahuje osobné oslobodenie od súdneho poplatku podľa ust. § 4 ods. 2 písm. za/ zák. č. 71/1992 Zb. Pokiaľ by právna úprava osobného oslobodenia od súdnych poplatkov podľa uvedeného ustanovenia dopadala len na prípady, keď sa spotrebiteľ domáha ochrany svojho práva ako navrhovateľ, to by sa premietlo do slovného vyjadrenia právnej úpravy, ako je to v ďalších ust. § 4 ods. 2 cit. zákona. Z uvedeného potom vyplýva, že osobné oslobodenie od poplatkovej povinnosti spotrebiteľa sa vzťahuje na všetky poplatkové úkony alebo konania súdov, pokiaľ ich žiada spotrebiteľ. (uznesenie Krajského súdu Trenčín z 23. júna 2010, sp. zn. 17Co/33/2010)

Pri neplatnosti rozhodcovskej doložky nemôže obstať ani námietka žalovaného, že konanie na rozhodcovskom súde po podanom odpore pokračuje. Zákonodarca naviazal prekluzívnu lehotu na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku od jeho doručenia účastníkovi, nie od jeho právoplatnosti. Ďalšími skutočnosťami v súvislosti s lehotou na podanie odporu a obchádzaním procesných ustanovení na ochranu spotrebiteľa, sa súd zaoberal vyššie.

Zároveň nie je dôvodná ani námietka žalovaného, že predmetný spor nie je spotrebiteľským sporom, ale sporom o zrušenie rozhodcovského rozsudku, v ktorom už nejde primárne o spor medzi spotrebiteľom a dodávateľom, ale o vecné preskúmanie postupu a záverov rozhodcovského súdu za taxatívne vymedzených dôvodov podľa § 40 zák. č. 244/2002 Z. z. Právny vzťah medzi účastníkmi konania má svoj základ v spotrebiteľskej zmluve uzavretej dňa 27.7.2007, pričom pri nejednoznačnom výklade akejkoľvek problematiky týkajúcej sa ochrany spotrebiteľa, je potrebné, ako už bolo uvedené vyššie, uprednostniť vždy ten výklad, ktorý sleduje záujem spotrebiteľa. Aj v rámci ukladania poplatkovej povinnosti treba uprednostniť výklad, ktorý je na prospech poplatníka.

Vzhľadom na uvedené súd preto žalobe žalobcu v plnom rozsahu vyhovel. Súd ďalej poukazuje na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove v obdobných veciach sp.zn. 1Co/193/2013 zo dňa 28.10.2013, sp.zn. 14Co/22/2014 zo dňa 07.05.2014, sp.zn. 7Co/7/2014 zo dňa 28.04.2014, sp.zn. 15Co/35/2013 zo dňa 09.04.2014.

V súvislosti s písomným podaním žalovaného súd tiež považuje za potrebné uviesť, že zosmiešňovanie účastníka konania - spotrebiteľa a zľahčovanie celého problému odkazmi na beletriu súd považuje za neprípustné a za neprofesionálne konanie zo strany žalovaného resp. jeho právneho zástupcu.

Žalovaný žiadal o prerušenie konania v predmetnej veci podľa § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p. s poukazom na to, že voči rozhodnutiu 6Cdo 1/2012 bola podaná ústavná sťažnosť a žalovaný považuje rozhodnutie v tejto veci za právne významné aj vzhľadom na to, že od momentu podania ústavnej sťažnosti došlo k viacerým rozhodnutiam Súdneho dvora Európskej únie, konkrétne rozhodnutie C 342/2013. Po preskúmaní veci súd konštatuje, že okolnosť, že žalovaný sa obrátil na Ústavný súd Slovenskej republiky ústavnou sťažnosťou týkajúcou sa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 1/2012, nie sú dané podmienky pre prerušenie konania v predmetnej veci.

Predovšetkým nie je možné urobiť záver, že v konaní na Ústavnom súde Slovenskej republiky dôjde k zrušeniu vyššie uvedeného uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a neznamená, že eventuálne zrušenie uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 6Cdo 1/2012 Ústavným súdom Slovenskej republiky, vo vzťahu ku ktorému týmto ústavným orgánom zatiaľ rozhodnuté nebolo, môže mať zásadný právny význam pre rozhodnutie vo veci samej, teda pre záver o možnosti zrušenia rozhodcovského rozsudku v predmetnej veci.

Slovenský právny poriadok, ako aj aplikačná prax, teda rozhodovanie súdov, nie sú založené na precedenčnom systéme, tak ako je to v krajinách s odlišným vývojom v oblasti práva a s odlišnou právnou kultúrou, teda najmä vo Veľkej Británii a v Spojených štátoch amerických.

Záver, že eventuálne zrušenie vyššie uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky musí mať dopad a zásadný právny význam pre toto konanie, nie je preukázaný, pretože súd sa opiera predovšetkým o znenie zákona (nie o rozhodnutia vyššieho súdu), ale predovšetkým o zákon č. 244/2002 Z.z. Za týchto okolností nie sú naplnené pojmové znaky nutnosti prerušenia konania v zmysle § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v predmetnej veci.

Podľa § 137 zák. č. 99/1963 Zb. (Občiansky súdny poriadok v platnom znení, ďalej len „O.s.p.“), trovy konania sú najmä hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov, včítane súdneho poplatku, ušlý zárobok účastníkov a ich zákonných zástupcov, trovy dôkazov, odmena notára za vykonávané úkony súdneho komisára a jeho hotové výdavky, náhrada výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu, odmena správcu dedičstva a jeho hotové výdavky, tlmočné a odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát.

Právny zástupca žalobcu vyčíslil trovy konania podaním zo dňa 23.1.2015 pozostávajúce z náhrady trov právneho zastúpenia v sume 589,48 eur.

O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, v zmysle ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 10 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhlášky“) ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky a hodnota záväzku.

Podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhlášky“) základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

V roku 2013 bola výpočtovým základom suma 781 eur, z čoho 1/13 predstavuje suma 60,70 eur, v roku 2014 bola výpočtovým základom suma 804 eur, z čoho 1/13 predstavuje suma 61,87 eur a v roku 2015 bola výpočtovým základom suma 839 eur, z čoho 1/13 predstavuje suma 64,53 eur

V zmysle prechodného ustanovenia účinného od 1. júla 2013 v § 20c vyhlášky za úkony právnych služieb, ktoré boli vykonané pred 1. júlom 2013, patrí advokátovi odmena podľa predpisov účinných do 30. júna 2013.

Právnomu zástupcovi žalobkyne vznikli trovy právneho zastúpenia podľa vyhlášky, ktoré sú vyčíslené takto:

Rok 2013 v sume 135,76 eur

- odmena v sume 120,14 eur za 2 úkony právnej služby podľa § 11 ods.1 písm. a), § 14 ods. 1 písm. a), b), vyhlášky účinnej do 30.6.2013 a § 13a ods. 1 písm. d) vyhlášky účinnej od 1.7.2013. Paušálna náhrada podľa § 16 ods. 3 vyhlášky bola v roku 2013 vo výške 7,81 eur.

-príprava a prevzatie zastúpenia dňa 08.4.2013..... 60,07 eur + RP 7,81 eur

-písomné podanie na súd dňa 08.4.2013 60,07 eur + RP 7,81 eur

Rok 2014 v sume 139,76 eur

- odmena v sume 123,7 eur za 2 úkony právnej služby podľa § 10 ods.1, § 13a ods. 1 písm. d) vyhlášky. Paušálna náhrada v roku 2014 bola vo výške 8,04 eur.

- účasť na pojednávaní dňa 27.3.2014..... 61,84 eur + RP 8,04 eur

- účasť na pojednávaní dňa 10.11.2014.....61,84 eur + RP 8,04 eur

Rok 2015 v sume 72,92 eur

- odmena v sume 64,53 eur za 1 úkon právnej služby podľa § 10 ods.1, § 13a ods. 1 písm. d) vyhlášky. Paušálna náhrada v roku 2014 bola vo výške 8,39 eur

- účasť na pojednávaní dňa 20.1.2015..... 64,53 eur + RP 8,39 eur

V zmysle § 17 ods. 1 cit. vyhlášky, pri úkonoch právnej služby vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, za čas strávený cestou do tohto miesta a späť patrí advokátovi náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu. Súd priznal advokátovi ním požadovanú náhradu za stratu času cestou z Prešova do Vranova nad Topľou a späť na pojednávanie dňa 27.3.2014, 10.11.2014 a dňa 20.1.2015 v sume 163,12 eur (8 polhodín v roku 2014 (8 x 13,40 eur = 107,20 eur) + 4 polhodiny v roku 2015 (4 x 13,98 = 55,92 eur).

Podľa § 7 ods. 2 zákona č. 283/2002 Z.z., o cestovných náhradách, sumu základnej náhrady pre jednotopové vozidlá a trojkolky a pre osobné cestné motorové vozidlá podľa odseku 1 ustanoví opatrenie, ktoré vydá ministerstvo; opatrenie sa vyhlási uverejnením jeho úplného znenia. Od 1.1.2009 účinné opatrenie č. 632/2008 Z.z. stanovilo výšku základnej náhrady pre osobné cestné vozidlá na sumu 0,183 eura.

Advokátovi patrí náhrada cestovného za cestu Prešov - Vranov n.T. a späť osobným automobilmom I. R., F.: Y. na pojednávanie dňa 27.3.2014 v sume 26,30 eur (94 km, cena pohonných látok 1,424 eur/l, spotreba 0,068/1km, náhrada 0,183 eur/1km - Výpočet: $(0,183 \times 94) + (0,068 \times 94 \times 1,424) = 26,30$ eur.

Ďalej mu patrí náhrada cestovného za cestu Prešov - Vranov n.T. a späť osobným automobilmom I. R., F.: Y. na pojednávanie dňa 10.11.2014 v sume 26,20 eur (94 km, cena pohonných látok 1,411 eur/l, spotreba 0,068/1km, náhrada 0,183 eur/1km - Výpočet: $(0,183 \times 94) + (0,068 \times 94 \times 1,411) = 26,22$ eur.

Advokátovi patrí náhrada cestovného za cestu Prešov - Vranov n.T. a späť osobným automobilmom I. R., F.: Y. na pojednávanie dňa 20.1.2015 v sume 25,40 eur (94 km, cena pohonných látok 1,289 eur/l, spotreba 0,068/1km, náhrada 0,183 eur/1km - Výpočet: $(0,183 \times 94) + (0,068 \times 94 \times 1,289) = 25,44$ eur.

Spolu by žalobcovi patrila náhrada cestovného v sume 136,48 eur, avšak požadoval iba 77,96 eur, pričom súd nemohol prekročiť jeho návrh, preto žalobcovi priznal náhradu cestovného v sume 77,90 eur.

Pri určovaní ceny pohonných hmôt súd vychádzal z priemerných cien pohonných látok v SR zverejňovaných Štatistickým úradom SR. Kombinovaná spotreba vozidla Ford C- I. R., F.: Y. na 100 km podľa technického preukazu predstavuje 6,8 l. Vzdialenosť medzi Prešovom a Vranovom n.T. zistená podľa cestovných poriadkov predstavuje od 46 km do 51 km.

Spolu priznané trovy právneho zastúpenia predstavujú 589,48 eur.

Keďže žalobkyňa mala vo veci plný úspech, na vyššie uvedenú náhradu trov súd zaviazal neúspešného žalovaného.

Vzhľadom na vyššie uvedené súd rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Prešove prostredníctvom tunajšieho súdu.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods.3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolaie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedených v § 221 ods. I
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci
- c) súd I. stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti, alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205 a)
- f) rozhodnutie súdu I. stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom splnená v stanovenej lehote, možno sa jej plnenia domáhať návrhom na výkon exekúcie podľa osobitného právneho predpisu.